

НОТАТКА
за результатами робочої зустрічі з питань розвитку саморегулювання в АПК
(7 липня, НЦЦ ІАЕ)

1. Основні тези виступаючих:

Молдаван Л.В.:

- серед саморегульованих організацій є: маркетингові організації (іміджеві знаки), кооперативи, галузеві та міжгалузеві асоціації тощо
- саморегульовані організації мають бути уповноваженими розв'язувати конфлікти і виробляти правила для переговорного процесу
- саморегульовані організації мають опікуватися питаннями вивчення попиту і пропозиції, складанням балансів
- міністерство має візувати домовленості, досягнуті на рівні саморегульованих організацій, вища координаційна рада саморегульованих організацій має працювати з міністром
- фінансова основа саморегульованих організацій має будуватися на обов'язкових та спеціальних членських внесках (12%) та державних дотаціях
- саморегульовані організації не мають права на ведення господарської діяльності

Тимченко В.Н. (Асоціація виробників і переробників сої):

- у нашій організації сьогодні немає функцій, які б їй делегувало міністерство
- такою функцією могло б бути **розпорядження сортонадбавкою**
- треба визначитися за рахунок чого саморегульовані організації мають жити

Ковалева О.В. (МінаПіП):

- в США існують галузеві саморегульовані організації щодо виробництва кукурудзи, свиней
- фінансовою основою діяльності таких організацій є відрахування з кожного бушеля чи кілограма
- профільні асоціації мають потужні фонди і використовують їх на маркетингові цілі в глобальному масштабі
- існує потужне аграрне лоббі, яке беру участь у формуванні законодавства
- в ЄС існує міжгалузевий фонд, з якого у кризу фінансується компенсація збитків
- асоціації діляться на галузеві та парасоликові
- саморегульовані організації опікуються питаннями оцінки якості, дій на ринку, орендуванням
- галузеві асоціації фінансуються за рахунок обов'язкових внесків, існують фонди компенсації
- саморегульовані організації мають представництво в міністерстві
- саморегульовані організації займаються веденням реєстрів, виконують дорадчі функції, вивчають попит/пропозицію, беруть участь у квотуванні продукції
- загалом існують організації: **галузеві, професіональні, парасоликові**

Гнатюк С.А. (Тваринпром)

- тваринпром в своїй історії вже відігравав роль саморегульованої організації
- ми могли б взяти на себе функції по племінній справі, ведення реєстрів, видачу племсвідоцтв

Клебанова Л.Г. (Асоціація жінок-фермерів)

- запровадження саморегульованих організацій остаточно зруйнує систему управління аграрним сектором

Підберезняк Т.В. (Фумігаційна асоціація)

- ми уклали меморандум з громадською радою при Держкомітетом по регуляторній політиці та підприємництву (за головування П.Міхаліді)
- ми зацікавлені у реалізації тих функцій, які вже на практиці виконує наша асоціація

- треба довести до відома Антимонопольного комітету, що в діяльності з саморегулювання немає зговору, ціни регулювати на рівні саморегулювних організацій через позицію антимонопольного комітету
- ми можемо також займатися офіційними перекладами галузевих документів (директив, регламентів), видавати інструкції, сертифікати, займатися питаннями щодо транспорту і логістики, навчанням, атестацією

Чемезов М. (ОМР, проект "Аналітична платформа")

- Як розробники проекту закону ми хоїли б знати, які функції готові взяти на себе потенційно саморегулювні організації

Новіков Г.В. (Аграрний союз України)

- до формування саморегулювних організацій можуть існувати різні підходи, які ми хотіли б побачити і вивчити
- також ми хотіли б побачити, які асоціації вже готові взяти на себе функції саморегулювання у відповідних сферах, по переш було б добре, якби ми з'ясували сфери, де держава не повинна чи то нездатна управляти аграрним сектором

Гнатюк С.А. (Тваринпром)

- прецедент плідної співпраці міністерства та галузевих асоціацій був також в ті часи, коли голови галузевих асоціацій брали участь у планерках міністерства
- потрібно доручити Аграрному союзу опрацювати засади розвитку саморегулювання та схему взаємодії профільних громадських організацій з міністерством

Ковалева О.В. (МінАПіП):

- ми працюватимемо над забезпеченням професіонального представництва

Єговкін В.А. (Горіхова асоціація)

- горіхова галузь сьогодні розвивається високими темпами, однак основним виробником є ОСГ, бабусі, горіхових плантацій поки що в країні немає
- ми можемо займатися сертифікацією горіхової продукції
- горіхи – експортно спроможний товар, відрахування від експорту можуть спрямовуватися на розвиток інфраструктури горіхової галузі
- ми могли б займатися питання визначення тандартів щодо горіхової галузі

Бондаренко В.М. (Укрмолпром)

- як саморегулювна організація ми маємо діяти на основі концепції, де було б вказано, що ми хочемо і що для цього потрібно та меморандуму з міністерством
- ми могли б виконувати функції з протидії фальсифікації продукції
- держава могла б нам передати комісію по цінах

Болиб'юк В.В. (Грибна асоціація)

- ми розуміємо, що контрольна функція належить державі і з в цій сфері ми хотіли б взаємодіяти з державою

Борисюк П.Г. (Укрцукор)

- в цукровій галузі саморегулювання розвинуто історично, рамочний проект був складений ще в 1923 році
- сьогодні цукровий завод – це підприємство, яке змушене бути вертикально інтегрованим, а отже його торкаються питання, які виходять за межі власне питань виробництва цукру (як то, наприклад, сівозміна)
- ми можемо виконувати функції з стандартизації, запровадження технічних регламентів, розподілу квот (вже виконуємо), збирання звітності
- ми можемо створити технічний комітет з питань стандартизації

Ковалева О.В. (МінАПіП):

- діяльність громадських організацій сьогодні регулюється статтею 12 Закону про громадські об'єднання та статтею 120 Господарського кодексу

2. Перелік делегованих функцій*

*Перелік функцій, які делегуються саморегульним організаціям в контексті розділу Перехідні положення проекту Закону України "Про саморегулювання в агропромисловому комплексі України", Аналітична платформа, має бути представлений на обговорення громадських організацій та асоціацій АПК

Нормативно-правове забезпечення функціонування та розвитку галузі аграрного виробництва

- Забезпечення розроблення галузевих систем економічних норм і нормативів в агропромисловому комплексі;
- Затвердження (встановлення) галузевих та відомчих норм і нормативів;
- Розроблення рекомендацій і науково-методичного обґрунтування ефективного використання ресурсного потенціалу підприємств агропромислового комплексу;
- Розроблення та вдосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із виробництвом продукції АПК,
- Вдосконалення правового статусу суб'єктів аграрних правовідносин,
- Вдосконалення земельних і майнових відносин за участю аграрних товаровиробників;
- Розроблення технічних регламентів, стандартів та інших нормативних документів;

Загальні функції спеціалізованих за напрямками саморегульованих організацій

- Інформаційне забезпечення відповідного напрямку діяльності
- Формування поточної та перспективної потреб у відповідному напрямі діяльності (баланси)
- Удосконалення системи управління відповідним напрямом діяльності
- Організація роботи, спрямованої на розвиток відповідного напрямку діяльності
- Розроблення та забезпечення виконання державних цільових, галузевих та інших програм розвитку інфраструктури АПК у відповідному напрямів

Функції держави, які можуть бути делегованими на рівень саморегулювання

Інфраструктура АПК

- Проведення моніторингу внутрішнього і зовнішнього аграрного та продовольчого ринку,
- Система інформаційного забезпечення діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції;

Ефективність АПК

- Ведення реєстрів сільськогосподарських дорадників, експертів-дорадників та дорадчих служб;
- Видача сертифікату на право надання дорадчих послуг;

Капіталізація АПК

- Забезпечення консолідації земельних активів сільгосппідприємств
- Захист прав землекористувачів
- Ведення реєстру технічних засобів, рекомендованих для застосування в агропромисловому комплексі, формування ринків техніки та обладнання;
- Захист прав покупців сільськогосподарської техніки та користувачів послуг з технічного сервісу;
- Реєстрація технічних засобів застосування пестицидів та агрохімікатів;

- Забезпечення реалізації заходів, спрямованих на інноваційно-інвестиційний розвиток галузей агропромислового виробництва;
- Формування поточної та перспективної потреб виробників у збереженні та розвитку активів АПК
- Удосконалення системи управління якістю активів АПК
- Атестація стану активів підприємств АПК

Захист рослин

- Реєстрація мінеральних добрив та засобів захисту рослин
- Апробація мінеральних добрив та засобів захисту рослин

Насінництво

- Реєстрація сортів рослин;
- Апробації селекційних досягнень;

Тваринництво

- Сертифікація племінних (генетичних) ресурсів;
- Присвоювання відповідного статусу суб'єктам племінної справи у тваринництві;
- Атестація (переатестації) суб'єктів племінної справи у тваринництві;
- Ведення реєстру племінних тварин
- Ведення реєстру суб'єктів племінної справи у тваринництві;
- Комплексна оцінка (бонітування) сільськогосподарських тварин;
- Розвиток племінної справи у тваринництві

Бджільництво

- Атестація племінних бджолорозсадників і племінних пасік;

Молочна галузь

- Введення реєстру атестованих виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів;

Цукрова галузь

- Регулювання та контроль за умовами виробництва і реалізації цукру;

Дитяче харчування

- Ведення реєстру спеціальних сировинних зон, що використовуються для виготовлення продуктів дитячого та дієтичного харчування;

Енергоефективність

- Сприяння підвищенню енергоефективності підприємств агропромислового комплексу та розвитку виробництва біопалива;
- Проведення енергоаудиту підприємств АПК
- Сертифікація підприємств АПК щодо енергоефективності

Органічне землеробство

- Запровадження системи ведення органічного сільського господарства,
- Організація впровадження екологічно безпечних для людини і довкілля методів та заходів щодо захисту рослин;

Соціальний захист

- Розвиток фізичної культури і спорту в сільській місцевості,
- Організації оздоровлення та відпочинку працівників агропромислового комплексу, їхніх сімей та дітей;

Інша компетенція саморегульованих організацій

- Кваліфікована участь в законодавчому процесі (обов'язковість погодження параметрів державного контролю, які визначаються ан рівні закону)
- Взаємодія з органами місцевого самоврядування в питаннях комплексного розвитку сільських територій
- Пріоритетність саморегульованих організацій базового рівня при отриманні державних та міжнародних преференцій
- Здійснення третейського правосуддя

3. Висновки і рекомендації

1) Спектр організацій

- Найширше на засіданні були представлені галузеві асоціації:
 - Асоціація українських виробників "Морозиво і заморожені продукти"
 - Спілка молочних підприємств України
 - Укрмолпром
 - Асоціація "Союз грибовиробників України"
 - Українська асоціація виробників і переробників сої
 - Асоціація Українське насіннєве товариство
 - ВГО "Фумігаційна асоціація"
 - Укрцукор
 - Укрконсервмолоко
 - Корпорація "Тваринпром"
 - Українська горіхова асоціація
- Також були представлені асоціації, які потенційно можуть грати роль парасолькових:
 - Аграрний союз України
 - Український клуб аграрного бізнесу
 - Асоціація жінок-фермерів
- Професіональні асоціації на нараді представлені не були

2) Результати обговорення

- Обговорення показало, що існує досить суттєвий спектр думок і відповідне напруження як у сфері профільних громадських організацій, так і серед авторів законопроектів.
- Громадські організації, засновані по більш загальним критеріям (наприклад, жінки-фермери) гірше сприймають ідею розвитку саморегулювання, аніж організації, спрямовані на виконання конкретних завдань (Фумігаційна асоціація, Укрцукор, Тваринпром тощо)
- Серед більш представників галузі більше сприйняття викликає проект закону, підготовлений фахівцями прикладного спрямування (юридична фірма (Чемезов, ОМР) аніж академічних кіл (Молдаван Л.В., Інститут економіки та прогнозування)

3) Загальні висновки

- Потрібно виокремити організації, які вже готові брати на себе функції із саморегулювання і ті, які до цього ще не готові. У подальшому є сенс зосередитися на роботі з колом організацій, які готові до запровадження саморегулювання, а інших ставити до відома про хід такої роботи. У разі набуття готовності організації другої групи можуть залучати до роботи першої групи

- Також доцільно розділити роботу з організаціями, які претендують на роль парасолькових, галузевих та професійних
- Опрацювання функцій, які покладаються на саморегулювні організації має йти паралельно із визначенням джерел фінансування як таких функцій, так на капітальні затрати (формування необоротних активів)